

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslų kryptis (šaka) ir kodas; Fakultetas, katedra
Retorikos teorija	Filologija H 004; Filologijos, Lietuvių kalbos
Studijų būdas	
IŠ VISO KREDITŲ	8
Dalyko anotacija	
<p>Retorikos teorijos kursas, sudarytas iš 12 savarankiškų temų, skirtas retorikos, kaip argumentacijos teorijos, sampratos ir pagrindinių jos postulatų problematikai nuo šio mokslo atsiradimo iki naujausių moderniosios retorikos tyrimų. Laikomasi keturių retorikos teorijos kanonų - <i>inventio</i>, <i>dispositio</i>, <i>elocutio</i>, <i>actio</i>, apžvelgiama, kiek kiekviena iš šių dalių susijusios su argumentacijos teorija.</p> <p><i>Inventio</i> temoms skirtuose skyriuose dėmesys skiriamas logikos ir retorikos vienovei bei loginei topikai. Aptariami logikos dėsniai ir logikos klaidų tipai.</p> <p><i>Dispositio</i> temos gvildena retorikos teorijos branduolį sudarančią argumentacijos teoriją, iš jos - tezės, argumentų ir demonstracijos kritiką.</p> <p>Šioje dalyje aptariami teksto komponavimo principai, viešosios kalbos struktūra. Įžangos ir pabaigos funkcijos. Retorinio argumentavimo taisyklės ir argumentų tipai.</p> <p>Keletas temų skirtos dialoginėms viešosioms kalboms: diskusijos, ginčo, polemikos principų analizei, klausimų ir atsakymų strategijai ir taktikai, pateikiama naujausia klausimų ir atsakymų tipologija.</p> <p><i>Elocutio</i> skyriaus temos aptaria retoriką kaip kūrybiško mąstymo teoriją, pagrindines stiliaus kategorijas, logikos ir paralogikos fenomeną argumentacijoje. Tropai ir figūros analizuojami kaip kognityvinis fenomenas, kaip semantinės ir sintaksinės transpozicijos ir transformacijos pasakymo lygmeniu. Pateikiama moderniosios retorikos tropų ir figūrų klasifikacija.</p> <p><i>Actio</i> skyriui skirtose temose aptariami kalbėtojo santykiai su auditorija, paralingvistinių retorinių priemonių svarba argumentacijai, klausytojų pažinimas, grįžtamojo ryšio sąvoka.</p>	
Pagrindinė literatūra	
<p>Austin Sarat and Kearns Thomas. The Rhetoric of Law. Ann Arbor, 1994.</p> <p>Bredemaier K. Čiornaja retorika. Vlast' i magija slova. Al'pina Biznes Buks. Maskva, 2008.</p> <p>Casagrande D.O., Casagrande R. D. Oral communication. California, US, 1986.</p> <p>Corbett E. Classic rhetoric for the Modern Student. New York, 1971.</p> <p>Dubois J. Rhetorique generale par le groupe M. Paris, 1970.</p> <p>Encyklopedia of rhetoric. Thomas O. Sloane, Editor in Chief. Oxford, 2001.</p> <p>Grebliauskiene B., Večkienė N. Komunikacinė kompetencija. Komunikabilumo ugdymas. Vilnius: Žara, 2004.</p> <p>Historisches Wörterbuch der Rhetorik. I-VIII. Tübingen, 1992-2007.</p>	

Humes James C. Čerčilio iškalba, Linkolno tvirtybė: geriausių oratorių sėkmės paslaptys. Vilnius, Vaga, 2006.

Joule Robert-Vincent, Beauvois Jean-Leon. Manipuliacijos vadovas padoriems piliečiams. Vilnius, Alma littera, 2005.

Juodytė A. Manipuliacinės įtraukimo į komunikaciją strategijos periodinėje spaudoje, *Žurnalistikos tyrimai*. [Mokslo darbai (*Komunikacija ir informacija*)], 1, 2008, 25-40.

Korolko M. Sztuka retoryki: przewodnik encyklopedyczny. Warszawa, 1990.

Koženiauskienė R. Retorika: iškalbos stilistika. Vilnius, 2001.

Koženiauskienė R. Juridinė retorika. Mokslo studija. Vilnius: Teisinės informacijos centras. 2005.

Lewinski P. Retorika reklamy. 1999.

Ryborz H. Menas įtikinti. Kaip žmones palenkti į savo pusę. Vilnius, 1999.

Todorov T. Tropy i figury/ Pamiętnik literacki, z. 2, 1977.

Ulčinaité E. Lietuvos Renesanso ir Baroko literatūra. Vilnius, 2001.

Ziomek J. Retoryka opisowa. Wroclaw, 1990.

Župerka K. Tekstas etinės stilistikos požiūriu, *Žmogus ir žodis* 7 (1), 2005, 25-28.

Баранов А.Н. Метафорическая интерпретация понятия «коррупция»: языковые грани онтологизации бессознательного/ Текст, интертекст, культура. Москва, 2001, с. 572-593.

Баранов А. Н. Лингвистическая экспертиза текста, Москва: Флинта, Наука, 2007.

Граудина Л. К. Культура парламентской речи. 1994.

Зарецкая Е. Н. Риторика: Теория и практика речевой коммуникации. Москва, 1998.

Земская Е. А., Ширяев Е. Н. Устная публичная речь: разговорная или публичная/ Вопросы языкознания, 1980, 26 с. 61-72.

Клюев Е.В. Риторика: *Inventio, Dispositio, Elocutio*. 2001.

Крейдлин Т. Е. Риторика позы/ Язык и культура. Факты и ценности. Москва. 2001, с. 207-216.

Лотман М. Ю. Риторика. Избранные статьи в 3-х томах. Таллин, 1992.

Перельман Х. Язык и моделирование социального взаимодействия. Москва, 1987.

dėstytojų vardas, pavardė	laipsnis	vardas	paskelbti per pastaruosius 5 metus
Irena Smetonienė	dr.	Prof.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Frazeologinis diskursas: manipuliacijos ar kalbos žaidimų galimybės. Prieiga per internetą , 2009, nr.2 http://www.lietuviukalba.lt/index.php?id=69. ISSN 1822-525X 2. Vir bonus: retorinė tradicija ar lūžis? Humanities in new Europe = Humanitariniai mokslai naujojoje Europoje. T. 2, Science and society = Mokslas ir visuomenė, 2008, p. 320-327. 3. <i>Intertekstualumas: referencija, tariamas dialogas ir kitos stilistinės raiškos formos/</i> Lietuvių kalba, 2007, nr. 1.Prieiga per internetą: http://www.lietuviukalba.lt/index.php?id=69. ISSN 1822-525X 4. (su Jurgita Brasiūnaite). Kūrinių vaikams pavadinimų retorika“. Acta humanitarica universitatis Saulensis. T. 5 (2007), 2008, p. 220-226. 5. <i>Kazimiero Jauniaus „Dvasiškosios iškalbos“ stiliaus samprata/Lituanistica</i>, 2008, t. 54. Nr.3 (75), 2008, p. 27-36. ISSN 0235-716X. Indexed in CSA (linguistics and Language Behavior Abstracts). BSS (International Bibliography of Social Sciences). LABS (Linguistics abstracts online). 6. Juridinė Retorika. Mokslo studija. Vilnius: Teisinės informacijos centras. 2005, 475 p. 7. (kartu su Rasa Klioštoraityte) Oratoria forense Lituana: unita di morale e sentimento/ Res Balticae 10, 2004 [2005], p. 231–241. 8. Noscitur ex sociis: stilistinės frazeologijos aiškinimas teismų kalbose/ Specialybės kalba: sistema ir vartoseną. Mokslinės konferencijos darbai. Vilnius, 2004, Lietuvos Teisės universitetas, p. 60-66. 9. Žygimanto Liauksmino retorikos ir loginio mąstymo dermė/ Acta academiae artium Vilnensis (Vilniaus dailės akademijos darbai), 36, 2005, p. 63–68. 10. <i>Žodžio, elgesio ir jausmo kultūros dermė // Kalbos kultūra</i>. ISSN 0130-2795. 2006, nr. 79, p. 240-248. CEEOL. MLA Modern Language Association International Bibliography http://www.mla.org 11. <i>Moralų kalbėtojų iškalba puošia, iš amoralaus – daro juokdarį/Gimtoji kalba</i>, 2006 kovas Nr. 3, ISSN 0868-5134, p. 13-17. MLA Modern Language

			<p>Association International Bibliography http://www.mla.org.</p> <p>12. <i>Literatūrinės citatos kaip argumentų pagalbininkės advokatų tekstuose // Žmogus ir žodis</i>. 2005, t. 7, nr. 1, p. 83-86. CEEOL. ISSN 1392-8600. MLA Modern Language Association International Bibliography http://www.mla.org</p> <p>13. <i>Konceptualiųjų metaforų etinis aspektas advokatų kalbose // Filologija</i>. 2005, t. 10, p. 52-56. MLA. ISSN 1392-561X. Index Copernicus</p> <p>14. <i>Skoliniai teismų oratorių kalboje // Kalbos kultūra</i>. ISSN 0130-2795. 2004, nr. 77, p. 103-108. MLA Modern Language Association International Bibliography http://www.mla.org.</p> <p>15. <i>Retorikos genezė iš justum et aequum dualizmo: teisės ir retorikos sąsajos/ Jurisprudencija, Mokslo darbai, Mykolo Romerio universitetas, 2006, 8(86), ISSN 1392-6195, p. 18-23. TOC Premier.</i></p> <p>16. <i>Brandaus Lietuvos piliečio paieškos politikų kalbose/ Parlamento studijos [Mokslo darbai], 2006, 6, ISSN 1648-9896, p. 153-166.</i></p> <p>17. <i>Daiktavardžių deminutyvų eufemija advokatų kalbose/ Specialybės kalba: tyrimas ir dėstymas. Mokslinės konferencijos darbai. Mykolo Romerio universitetas, 2006, ISBN 9955-19-043-4, p. 81-88.</i></p> <p>18. <i>Politinė retorika etiniu požiūriu // Parlamento studijos</i>. 2005, nr. 3, p. 110-121. ISSN 1648-9896.</p> <p>19. <i>Keletas retorinių figūrų variantų // Respectus philologicus</i>. ISSN 1392-8295. 2004, nr. 6(11), p. 64-69. TOC Premier.</p>
--	--	--	---

Patvirtinta Doktorantūros komiteto posėdyje 2023-01-13, Nr. (7.17 E) 15600-KT-16.

Doktorantūros komiteto pirmininkė prof. dr. Meilutė Ramonienė